



Procent i vardagen

Inledande gemensamma uppgifter

1. Vilken är respektive förälders nettolön (lön efter skatt)?
2. Peter får en löneökning på 800 kr/mån.
 - a. Hur stor är skillnaden i kronor på bruttolönen på ett år?
 - b. Hur stor är skillnaden i kronor på nettolönen på ett år?
3. Hur många procent högre månadslön får Peter efter löneökningen?
4. Hur mycket pengar har familjen på sitt sparkonto efter
 - a. 1 år?
 - b. 10 år?
5. Familjen sätter in 2 000 kr på ett sparkonto till Maja där räntan är 3 %. Hur mycket pengar finns på det kontot efter 3 år?
6. Familjen köper en TV för 10 500 kr. De funderar på om de ska betala kontant eller på avbetalning genom ett räntefritt lån där avgifterna motsvarar en effektiv ränta på 13,3 %. Hur mycket dyrare blir det att ta TV:n på avbetalning? Vad är effektiv ränta?

Nivå 1: Köpa bil

Uppgiften handlar här om köp av bil men kan lika gärna handla om husvagn, husbil, häst eller någon annan större investering.

Familjen behöver låna 100 000 kr för att köpa en ny bil. Familjen lånar pengar från en bilhandlare och ni ska därför undersöka lån och ränta med ett bilföretag. Uppgifter går att hitta på internet.

1. Sök bilar i tidningar, på Blocket eller andra webbplatser där bilar säljs. Välj några bilar som familjen kan tänkas vara intresserade av. Bestäm er för en bil och utgå från den vid följande beräkningar.
2. Vilken ränta får familjen betala på lånet? Hur stor blir årsräntan i kronor?
3. Hur stor blir amorteringen (avbetalningen) per år på lånet?
4. Hur mycket måste familjen betala per månad för bilen?

Familjen Larsson

Familjen Larsson består av mamma Sara 36 år, pappa Peter 38 år och dottern Maja 5 år. De bor i en hyreslägenhet.

Inkomster varje månad

Sara: lön 20 000 kr

Peter: lön 24 000 kr

Barnbidrag: 1 050 kr

Fasta utgifter varje månad

Sparande: 800 kr på ett sparkonto som har räntan 0,75 %

Hyra inkl el och vatten: 4 500 kr

Mat: 4 000 kr

Förskoleavgift: 1 250 kr

Kläder: 2 000 kr

Övriga räkningar, bland annat telefon, prenumerationer och resor: 10 000 kr

Skatten i kommunen är 33 %

I Nämnamnaren nr 1, 2012 finns Uppslaget Procent i vardagen. I detta dokument finns samtliga elevuppgifter samlade och även kompletterat med de som hör till Nivå 3.

5. Hur stora blir de andra avgifterna, som skatt och försäkring på bilen?
6. Vad kostar bilen att köra per mil med alla omkostnader inräknade? Omkostnader i denna uppgift: försäkring, nya vinterdäck, bränsleförbrukning, körsträcka, service, värdeminskning och skatt. Vid körsträcka kan ni utgå från någon av era föräldrars körsträcka per år.
7. Hur mycket pengar har familjen kvar att leva för per månad efter bilköpet?



Nivå 2: Köpa hus

Familjen vill flytta ifrån sin lägenhet. Ni ska leta fram alternativ på hus de kan köpa.

1. Var kan huset ligga och hur stort bör det vara? Tänk på i vilken ort föräldrarna jobbar. Bra ställen att söka på är i den lokala tidningen eller på www.hemnet.se.
2. Hur stort lån har familjen råd att ta utan att alla pengar ska ta slut varje månad? Detta måste ni undersöka med banken.
3. Bestäm er för ett hus som ni utgår från vid vidare beräkningar och motivera valet! Gör en beskrivning av huset, visa en bild och sammanfatta information om storlek, renoveringsbehov, ålder på huset samt avgifter och utgifter som tillkommer.
4. Om huset behöver renoveras, vilken ungefärlig kostnad beräknar ni att det blir? Ska det inkluderas i låneansökan? Beskriv noga vad och hur ni tänker renovera.
5. Vad får familjen för månadskostnader när ränta på lånet och amorteringar är inräknade?
6. Vilken hemförsäkring behövs på huset och hur stor blir den per månad?
7. Hur ser familjens ekonomi ut efter husköpet?

Nivå 3: Jämför olika långivare

1. Jämför tre till fyra lån med varandra. Undersök på internet. Ett par förslag på adresser finns på nästa sida, men det är naturligtvis bra att även söka efter fler.
2. Ta reda på vad ett så kallat medlemslån innebär. Information till det får ni hitta själva genom att söka på internet eller kontakta en fackförening.
3. Gå in på webbplatserna och undersök villkoren för varje lån.

- a. Vilka villkor ställs på låntagaren i de olika lånen? Vem får låna?
- b. Hur stor är räntan på respektive lån?
- c. Är det några uppläggningskostnader för lånet?
- d. Hur stor är den effektiva räntan?
- e. Hur snabbt måste lånet betalas tillbaka? Hur mycket mer får man betala på lånet om man väljer den längsta tiden att betala tillbaka lånet jämfört med den kortaste tiden?
- f. Om ni skulle låna 100 000 kr till bilen, kan ni göra det från något av dessa ställen och vilka avgifter skulle det bli?
- g. Undersök ett så kallat medlemslån från valfri fackförening och jämför med lånet ni tidigare valde till bilköpet.
- h. Ta reda på och beskriv vad det innebär att ta ett blancolån.
- i. Vad innebär det att låna pengar utan säkerhet?



Redovisning

Ordna era svar och redovisa så att resonemangen går lätt att följa. Exempelvis kan ni sätta en rubrik för varje lån eller ordna uppgifterna i en tabell eller matris.

Webbadresser till fyra långivare

Danske bank

<http://www.mobillan.se/?CMP=KNC-Google&attr=Foretagsnamnet>

Ellos lån

<http://www.ellosprivatlan.se/Application/User/framework/default.asp?Id={E97EDB2E-989E-4EE9-9810-FE447AB5867C}>

Citibank

<https://www.citibank.se/ccsoa/loan/rantor.jsp>

GE money bank

www.gemoneybank.se